

ЛИОН ФОЙХТВАНГЕР МАРИАНЕ В ИНДИЯ

Превод от немски: Венцеслав Константинов, —

chitanka.info

1.

През третата седмица след заминаването си от Портсмут всички пасажери на „Дюк ъв Графтън“ се бяха взаимно проучили, сприятелили или скарали и всеки познаваше другите отвътре и отвън. Пътуването от Англия до Индия траеше дълго, трябваше да се заобиколи нос Добра надежда. Смяташе се, че ако всичко върви добре, от Портсмут до Мадрас са деветнадесет седмици; но се случваше да останат на борда и по шест месеца. Сега плаваха край западния бряг на Африка, беше дяволски горещо. Корабите на Източноиндийската компания не бяха от най-комфортните, а „Дюк ъв Графтън“ не беше най-комфортният между тях. Липсата на удобства беше неприятна, още по-неприятна бе жегата, ала най-лошото бе скуката.

Освен екипажа, на борда имаше общо четиридесет и един пасажери. Повечето бяха военни, мнозина от тях за първи път отиваха в Индия, също имаше неколцина чиновници от търговското дружество и един духовник. И само пет дами: генералшата Клейвъринг, някоя си мис Пиърс, жената и дъщерята на резидента на компанията в Муршедъбед, и накрая една германка — мисис Имхоф, придружена от мъжа си и четиригодишното си дете.

Индия бе изтощителна и съблазнителна. За да иде човек там, трябваше да се намира в крайна нужда или пък да има голям кураж и да се уповава на щастieto си. Мнозина се завръщаха с куп пари и разклатено здраве, други само с разклатено здраве, трети преждевременно оставяха костите си под коварното ѝ небе. Неприятна страна — сто градуса по Фаренхайт още напролет и огромно население. Седемнадесет хиляди бели сред седемдесет милиона цветни. Всичко е неблагоприятно, непредсказуемо; ако си в тази страна, никога нямаш твърда почва под краката си. Наистина военната кариера тук обещаваеше разнообразие, всички шансове бяха по-добри отколкото другаде. Та нали тридесетгодишният Джон Чарлз Маклин, брат на Хю Маклин, бе направил на този кораб за четири години

четиридесет хиляди фунта! Заради тия неща някои се примиряваха с болния си черен дроб.

И тъй, какво възнамеряваха да правят в Индия тридесет и осемте от всичките четиридесет и един пасажери на „Дюк ъв Графтън“ бе напълно ясно. Но какво, по дяволите, търсеше на кораба този германец, този възпълен, подвижен и вече леко посивял господин с жена и дете? Наричаше се Кристоф Карл Адам барон Имхоф. Но много не вярваха на благородничеството му, дори в корабния списък на пасажерите бе назован просто — мистър Имхоф. На някои от спътниците си той бе разказал, че е художник, че дири мотиви в Индия и смята да рисува предимно миниатюрни портрети на местни князе — по последна мода, върху слонова кост и порцелан. Авантюристичен план, двойно по-съмнителен, щом мъкнеш със себе си жена и дете. Изслушваха хладно цветистите му разкази, поднесени на свободен, но неправилен английски, оставаха сдържани пред натрапчивите му опити да завърже разговор и караха немската двойка да се чувства самотна.

Това не пречеше всички пасажери да са крайно заинтересувани от чуждестранната двойка. Мисис Имхоф бе много по-млада от мъжа си, може би двадесет и две годишна, тенът ѝ бе фин и все пак свеж, кожата ѝ бе много нежна за русокоса жена, имаше сиви очи и ниско чело. Тя често се смееше и показваше дребните си изящни зъби. Макар да бе висока и едра и отблизо чертите ѝ да изглеждаха малко остри, цялата правеше впечатление на нежна и лека. Заразхождаше ли се тази съмнителна баронеса по палубата, мъжете променяха държанието и разговорите си; приказваха по-шумно и по-интересно, правеха елегантни жестове и движения. Жените пък, начело с генералшата Клейвъринг, наближеше ли ги мисис Имхоф, занемяваха, лицата им просто се вкаменяваха.

Плаваха под все едно и също тропическо небе, потяха се, скучаеха. Три седмици на един кораб са много време и когато се намираш сред разнообразно, добре нюансирано общество, от което самият си изключен, чувстваш продължителността на пътуването двойно по-мъчително. Може би немската двойка най-много страдаше от това, може би измежду всички на борда тя имаше пред себе си най-мрачното и най-трудно бъдеще; ала баронът все така весело и непринудено правеше опити да се сближи с другите, а баронесата

запазваше ведрата си, хубава ситнозъба усмивка. Дори постоянните грижи за детето сякаш не тревожеха баронесата.

Ако не смятаме плъховете, сред всички същества на борда това четиригодишно момче бе най-подвижно. С неизменна приветливост майката го мъреше, молеше, утешаваше, но малкото дебело дяволче тичаше от единия край на кораба до другия, играеше си с кучето и птичките, задаваше на капитана непонятни въпроси на немски, викаше, хленчеше, пречкаше се на моряците, всяка седмица по три-четири пъти се изгубваше сред корабните платна или в трюма, без да могат да го открият, постоянно съществуваше опасност за живота му, пълзеше и се връше между краката на пасажерите. „Карл! И таз добра, Карл!“ — звучеше по цял ден ясният глас на мисис Имхоф, а пасажерите си обясняваха един на друг, че Карл значело Чарлз.

Веднъж, когато упорито и несръчно играеше на пумпал, Карл се озова близо до генералшата Клейвъринг, която, въпреки жегата, се разхождаше по горната палуба, облечена достолепно и пищно. Пумпалът се заплете в шлейфа ѝ. Дебелото момче се завтече, падна, улови се за нейната пола и я скъса. Генералшата приповдигна съдраната си дреха, кисело смръщи едрото си лице и понечи безмълвно да се отдалечи. Нежно поруменяла, мисис Имхоф се приближи и усърдно заговори на генералшата на смесица от немски и английски, заговори и на момчето, като очевидно го подтикваше да се извини. Но детето стоеше, бузесто и заинатено, вперило кръглите си очички напред. Генералшата отвърна хладно:

— Не разбирам.

Сви рамене, спусна ги изразително и с високо вдигната глава, без да отмества поглед, продължи нататък. Мисис Имхоф вече не изглеждаше ведра и весела. Гърбът ѝ се отпусна, лицето ѝ — тъмночервено — мъчително потрепери, чертите и се изостриха. Отведнъж тя се превърна в уморена, угрижена жена.

Когато понечи да се отдалечи, хванала за ръка нацупеното непослушно момче, към нея се приближи един дребен господин с кафяв жакет, дълго лице, дълъг нос, продълговати очи, високо чело и волева брадичка; въпреки жегата, дрехите му бяха акуратно изгладени, завързани и закопчани. Той каза бавно и учтиво:

— Навярно е трудно, милейди, да се предприеме такова дълго пътешествие с дете, дори когато детето е много мило, а майката много

търпелива.

Мисис Имхоф погледна господина в кафяво; смътно си спомни думите на барона, че дребният, сдържан пасажер бил много важна клечка, но не допускал никого до себе си. Веднага пак се усмихна любезно я вече изглеждаше нежна и млада като момиче.

— О, господине — отвърна тя на развален английски, — то е напротив. Толкова е красиво, толкова хубаво — поправи се тя — да има със себе дете, а ужасно да няма.

Господинът в кафяво я изслуша внимателно и още веднъж я увери, съвсем бавно, с прости думи, за да го разбере, колко мило било момчето. Вероятно освен майката той бе единственият човек на борда, който имаше такова мнение. Мисис Имхоф заотвърща усърдно, като се извини за ужасния си английски. Господинът намери английския ѝ за прекрасен. Той не изглеждаше много представителен, затова пък бе интелигентен. Баронесата бе по-висока от него; ведрото ѝ, игриво държане рязко се отличаваше от малко тържествените му маниери. Дамите наблюдаваха разговора им озлобено, а господата — възбудено. Баронът се приближи. Сред жегата и скуката на кораба тримата изглеждаха единствените, които се чувстват добре. Те обядваха заедно, момчето разля супа върху жакета на господина в кафяво, а той намери това за очарователно.

След лънча, когато всички си почиваха в каютите, баронът разясни на съпругата си общественото положение на господина в кафяво. Това бил мистър Уорън Хейстингс. Баронесата никога досега не бе чувала името Уорън и се помъчи на своя звучен швабски да го произнесе разбираемо. Баронът ѝ разказа, че този мистър Хейстингс отивал като Първи съветник в Мадрас. И понеже губернаторът на Мадрас — някой си господин Дю Пре — бил възрастен и имал повече декоративна стойност, мистър Хейстингс щял фактически да управлява областта Мадрас. Каква е тази област Мадрас, запита баронесата с прозявка; защото сега почувства, ала не неприятно, жегата и умората. Дали е тъй голяма колкото херцогството Вюртемберг? Тя бе родом от Щутгарт и досега, преди това голямо пътешествие, освен Щутгарт познаваше само град Нюрнберг, където баронът бе живял през последните години. Ами областта Мадрас наброявала около двадесет милиона души, а Вюртемберг — осемстотин хиляди. Значи излиза, че дребният господин в кафяво в известна степен е по-могъщ от херцог

Карл Ойген, каза баронесата и не можеше да не се засмее. Да, така е, потвърди усърдно Карл Адам и отново записва пред Мариане с ярки краски как стоят нещата в Индия. Огромната, гъмжаща от хора страна с нейното странно, висококултурно и по детски безволево население, което всеки умен и решителен мъж можел да подчини с малкия си пръст. Лорд Клайв доказал, че деветстотин англичани могат да се справят с петдесет хиляди туземци. Забележителни момчета били тези туземци. При цялата си боязливост ставали понякога наистина опасни. Особено когато се касаело за техните богове и свещени животни. Отговаряли уклончиво, кланяли се, не можело да ги хванеш натясно. Изричали безброй лъжливи клетви за глупави неща и се удивлявали, когато някой се удивлява на това. Умирали с твърдост, без да проговорят, също тъй за глупави неща. Господин фон Имхоф зафантазира за приказните съкровища, джунглите, пагодите, за раджите, целите в злато, настанени върху слонове, за светците, надарени с магнетична сила, за танцьорките от храмовете и безкрайното гъмжило от роби, готови да служат на всеки бял. Говореше за чудесните възможности, които поради разположението на европейските сили, войната, смесването на холандските, английските и френските интереси тази страна предлагала на един умен мъж. Трябвало само, да речем, като съветник на някой от местните князе, да използваш един срещу друг интересите на отделните страни. Господин фон Имхоф се размечта как с миниатюрната си живопис ще спечели благоразположението на някое местно величие, ще му стане необходим, ще си отреже добро парче от огромния сладкиш Индия и натезжал от милиони, ще се завърне в Европа.

Мариане го слушаше мълчаливо. Нежните ѝ клепачи бяха притворени и изглеждаха синкави с дългите тъмnozлатисти мигли. Обичаше мъжа си и с охота го слушаше как разказва, понеже бе интересен човек, склонен към приключения. В Щутгарт бе прекарала тъй еднообразно, живееше оскъдно — някаква си незначителна Ана Мария Аполония Шапюзе, трета дъщеря в бедно семейство на френски емигранти, които се движеха едва в периферията на блестящия вюртембергски двор и постоянно се бореха срещу зле прикриваното презрение. Когато там се появи много пътувалият, натрупал богат житейски опит барон от Франкония и започна пламенно да ухажва високата, нежна и неопитна Мариане Шапюзе, нямаше нищо чудно, че

галантността му ѝ се стори окончателно и върховно сбъдновение на нейните мечти. Набързо и с готовност прелъстена, тя се удиви как гладко и чудесно протече всичко. В един, погледнато от всички страни, патетичен разговор бащата и братът принудиха малко позастарелия и повехнал барон да се ожени за Мариане. Карл Адам фон Имхоф бе преживял много и от едно по-дълго пътешествие из Турция се бе сдобил с известен фатализъм. „Защо не?“ — рече си той и се ожени. Съмнения имаше само майката, Сузана Шапюзе. На нея барон Имхоф никак не ѝ се хареса; бе вятърничав, авантюрист и без пари. „Не ти се падна малиновото гърне“ — каза тя загрижено, когато Мариане се качи със съпруга си в каретата. А под „малиново гърне“ разбираха гърне с малиново сладко, каквото по ония места приготвяха особено вкусно. Междувременно, въпреки опасенията на мама Шапюзе, бракът не потръгна зле. Преместиха се в Нюрнберг, първото им дете умря, а може би тъй бе и по-добре. После се яви възможност да направят дългове по не съвсем безукорен начин. Мариане не разбираше нищо от сделки и не се измъчваше заради дългове. Когато работата стана съмнителна и баронът предложи авантюристичното пътешествие за Индия, тя не се поколеба да направи последен, голям удар и от своя страна измъкна от ощетения глупав кредитор последен, голям заем. И ето че сега се намираха на кораба „Дюк във Графтън“ с едно здраво дете, с много надежди и съвсем малко пари.

Също и господинът в кафяво с труднопроизносимото собствено име си почиваше на тясното легло в горещата каюта. Вече шестнадесет години живееше в Индия, бе навикнал на лош климат, тежки условия и неудобства от всякакъв вид. Навикнал бе да взима бързи решения в трудни военни ситуации, да води сложни дипломатически преговори с непроницаеми туземци. Навикнал бе с голямо търпение да защитава в полза на Лондон или против Лондон мерки, които в Мадрас и Калкута изглеждаха толкова самопонятни, колкото необясними се струваха в търговската къща на Източноиндийската компания на „Лендхол стрийт“ в Лондон. Навикнал бе, когато от Лондон поискат пари И хуманност, винаги да се справя с дилемата пари ИЛИ хуманност. Навикнал бе да проверява стоки, да организира огромни транспорти, да строи складове, които едновременно да бъдат крепости, да лавира между обратите на морски войни, които приличаха на пиратски битки, да провежда търговски операции, чийто вкус се усещаше в голямата

политика. Намираше удоволствие в това сред непоносим климат да смесва политика, стратегия, туземна психология, английска цивилизация и индийска култура така, че към „Лендхол стрийт“ да потичат големи дивиденди. Покрай другото четеше латински класици, пишеше стихове, спортуваше, изучаваше езиците на туземците. Само едно нещо го разстройваше и това беше безделието. Знаеше, че колкото по-трудно е положението, толкова повече укрепват силите му. Тук, на кораба, не можеше да върши нищо друго, освен да чете класици и да играе шах с майор Арчибалд Келиндър. Това го разболяваше.

Не можа да заспи. В горещата каюта размишляваше, че в най-благоприятния случай ще минат още шестнадесет седмици, преди да се озове в Мадрас. Разсъждаваше за това, че се бе наложило да направи дългове, за да плаща и занапред богатите ренти, които по време на престоя си в Англия бе отпуснал на многобройните си бедни роднини. Мислеше за имението Дейлсфорд, което този път бе видял отново — старото, продадено преди три поколения фамилно владение. Щяха ли да са много десет години работа в Мадрас и Бенгалия, за да си възвърне Дейлсфорд? Нямаше да са много. Той се усмихна широко.

Когато се спусна вечерният хлад, на палубата срещна германката. Намираше момчето наистина мило, но не му бе неприятно, че лейди Имхоф вече го е сложила да спи. Мистър Хейстингс носеше пак кафяв жакет, но този път друг. Баронесата се бе преоблякла, появи се в някаква феерия от светли материи, воали, дантели; русата ѝ коса бе вдигната на висок като кула кок, придържан от изящни панделки. Мистър Хейстингс заразказва за Мадрас и Бенгалия. Съвсем различно от господин фон Имхоф. Говореше за цифри, мита, данъци, административни мерки. Баронесата го слушаше любезно усмихната. Отплесваше се от фактическата страна, разчувстваше се, както го изискваше модата. Но се оказа, че поради различието на езиците е трудно да се разберат в тази област. Господинът в кафяво следеше внимателно издължените розови устни на русокосата жена, много неща разбираше погрешно или пък изобщо не ги разбираше и докато обсъждаха душевните промени, които предизвиква небето, двамата трябваше често и сърдечно да се смеят на езиковите си недоразумения.

Всички останали тридесет и девет пасажери, дори капитанът, екипажът, цветнокожата и бялата прислуга следяха с интерес този

разговор. Генералшата Клейвъринг си каза, а после сподели с другите, че вече било ясно — подозрителното в тази брачна двойка произлизало от жената, не от мъжа. И докато по-рано игнорираше мистър Имхоф, сега тя съчувствено се занимаваше с мъжа, тъй грубо пренебрегнат от съпругата си.

Мистър Хейстингс бе навикнал да насочва разговорите така, както нему бе угодно. В извънредно трудните преговори с туземците, където най-кривият и непроходим път бе най-правият, нищо не бе в състояние да го отклони от целта му. В тази беседа с баронеса Имхоф първенството държеше тя. Мистър Хейстингс търпеливо коригираше многобройните ѝ грешки. Тя се засмиваше, поправяше се, запомняше вярната дума и в следната минута правеше същата грешка. Всичко, което тя казваше, Хейстингс намираше за умно и очарователно.

На масата баронът сподели с Първия съветник на областта Мадрас възгледите си за Индия. Баронът бе човек с богата фантазия, с хрумвания, имаше странни асоциации, проявяваше усет за цветовете, за поетичното. Мистър Хейстингс го хареса. Сам той намираше радост в поезията. Работеше над превода на малък индийски епос. Дори в най-напрегнатите си дни посвещаваеше на музите поне двадесет минути. Но грижливо отделяше литературата от търговията и почитта му към индийските и персийските стихове не му пречеше твърдо да отстоява интересите на търговското дружество срещу индуси и мохамедани. Мариане не можеше добре да следи водения на английски разговор между мъжете и сегиз-тогиз вметваше някоя банално-закачлива фраза.

По-късно, в леглото, баронът обясни на жена си, че този мистър Хейстингс имал успехи, понеже не бил философ. Който най-напред дълго разпитвал за щяло и нещяло, не можел никога да развива дейност с истински успех. Мистър Хейстингс навярно щял напълно да завладее Индия, понеже не си задавал въпроси за нищо. Той, Карл Адам, естествено, имал по-големи дарби от господина в кафяво. Но, за жалост, бил философ и до известна степен — поет. Ето защо трябвало да се ограничи с това да разбира от пастета и да дава разяснения, докато господинът в кафяво го ядял.

Дордето Карл Адам ѝ говореше тъй, Мариане заспа в най-добро настроение. Изпитваше страхотно уважение към мъжа си и философията му; но и без него отлично разбираше как стоят нещата с

дребния, достолепен господин в кафяво. Той ѝ харесваше, понеже чувстваше превъзходството си над него. Романтичният барон пък превъзхождаше нея, затова го обичаше.

На следната сутрин се разигра малка мъчителна сцена. Момчето изцапа каютата. Баронесата, която държеше на чистотата, нареди на стюардесата да въведе ред. Но едва каютата бе почистена и Карл отново я изцапа. Когато повикаха пак момичето, то се нацупи. Баронесата помоли Карл Адам да даде за почерпка на тая персона. Карл Адам заяви, че не е в състояние. Не му било до парите, но петнадесетте луидора, които все още притежавал, били определени за престоя им в Индия. Щели да стигнат най-много за една седмица и той твърдо решил да не ги пипа. Момичето присъстваше на този разговор и не помръдваше пръст. Сигурно не разбираше немските изрази, но схвана смисъла им. Когато не последва нищо, то си тръгна, без да е изпълнило нареждането на баронесата. Мариане размисли дали да се оплаче, но предпочете да помоли вежливо момичето и да го омилостиви с малка брошка.

За обяд баронът се облече особено бляскаво. Много по-бляскаво от Първия съветник на Мадрас, който все така носеше на смени двата си кафяви жакета. Но атлазеният жакет на Имхоф бе поизносен, също и перуката му би трябвало да се поднови; строгият мистър Хейстингс се открояваше съвсем не в полза на барона. Мариане дърдореше много на немски; когато заговореше на английски, правеше същите грешки като първия ден. Виждаше, че изисканият мистър Хейстингс намира нейния напевен швабски също тъй очарователен, както неправилния ѝ английски. Тя обичаше мъжа си, но реши да стане мисис Хейстингс.

Сега генералшата Клейвъринг прекарваше често с барон Имхоф. Приблизеше ли се Мариане, тя се вкаменяваше, повече не отваряше уста и скоро се сбогуваше. Мариане реша да стане мисис Хейстингс и да се издигне над генералшата.

Три дни по-късно Уорън Хейстингс се разболя. Референтът А. Селмън, който имаше медицинско образование, не можа да установи огнището на страданието. Предписа нещо напосоки, понижаващи температурата лекарства. Но причината за заболяването на господина в кафяво беше безделието му; защото той се чувстваше добре само в затруднения и трескава дейност.

Мариане Имхоф седеше в горещата, непроветрена каюта и се грижеше за трескавия болен. Разглеждаше дългия му нос, който продължаваше от челото без седловина и сега сред мършавото лице изглеждаше двойно по-дълъг. Разглеждаше волевата брадичка, могъщото чело, което се издигаше гладко и страшно високо, тъй като главата на тридесет и девет годишния мъж бе започнала да оплешивява. Напрегнато се вслушваше в думите, които излизаха от тънките, сухи устни. Разбираше почти всичко, разбираше, че той говори за управление, за войска, че от време на време цитира някой латински класик. В Щутгарт често бе слушала латински и не можеше да не се засмее заради английското произношение на неговия латински; и ето че болният, който положително не знаеше, че тя е там, се засмя заедно с нея.

Тогава Мариане Имхоф, която обичаше съпруга си Карл Адам, осъзна, че тя и този мистър Хейстингс с трудното собствено име биха живели щастливо заедно и реши на всяка цена да го накара да оздравее. Оттук нататък тя по най-скандален начин не излизаше ден и нощ от каютата му.

Когато мистър Хейстингс се посъвзе и за първи път можеше да мисли съвсем ясно, поиска огледало. Често бе изпадал в опасност за живота си, спокойно се бе справял с критични ситуации, а съветът на Хораций да се запазва хладнокръвие при трудности бе негов девиз. Но сега, когато зърна в огледалото изпитото си, брадясало лице, той явно се уплаши и с неприсъща за него, необуздана нервност поиска да доведат бръснаря. Мариане не разбра думите му, но се досети. С бърз инстинкт намери бръснача, насапуниса лицето му и се зае да го бръсне. Той се отбраняваше боязливо; защото това бе извънредно непристойно. Но Мариане настояваше и в течение на три четвърти час, като го поряза сериозно само пет пъти, възстанови предишното лице на Хейстингс.

Но по време на тая процедура мистър Хейстингс почувства дълбока, непристойна, силно желана близост между себе си и тази жена. Със същата твърдост, с която бе решил да завладее напълно Индия, той реши да разтрогне брака на тази жена с барон Имхоф, който не му бе неприятен, и да я направи мисис Хейстингс.

Когато можеше отново да се разхожда по палубата, той помоли барона да му направи миниатюрен портрет. Другите пасажери

намериха за малко смешно, че Първият съветник на Мадрас си поръчва портрет при този съмнителен немец. Най-напред облечен с кафявия си жакет, а после дори с виненочервения параден фрак. Впрочем не можеше да се отрече, че дребният мъж с могъщото чело, което без седловина преминаваше в дългия нос, с гъстите вежди и волевата брадичка изглеждаше подходящо в този виненочервен фрак и с голямата си перука. Дори малкият Карл се изпълни с известен респект към него.

По време на сеансите мистър Хейстингс разговаряше с мистър Имхоф върху немски, английски и индийски правни въпроси, но преди всичко върху въпроси, отнасящи се до брака. Мистър Хейстингс бе печелил политически, военни и търговски победи; никоя от тях не бе зарадвала този сериозен човек така, както известието, че според франконското съдопроизводство бракове могат да се разтрогват поради взаимна неприязън и поради различие в темпераментите.

Сега мистър Хейстингс бързо оздравя, защото имаше пред себе си задача. Навикнал на нескончаеми ориенталски преговори, той започна бавно да настъпва към месестия и с богата фантазия Имхоф. Другият виждаше приближаването му, но знаеше, че битката е загубена, преди още да е започнала. Обичаше Мариане, а Хейстингс му импонираше. И двамата бяха по-енергични от нето. Той притежаваше твърде голяма фантазия, за да бъде енергичен, съзираше пред себе си прекалено много пътища, за да се спре на един-единствен. Колкото и приятен да бе за него този брак, като фаталист бе готов да свие рамене и да се измъкне от него точно тъй, както се бе вмъкнал. Пък и нещата имаха своята добра страна — като фаталист той не бе чужд на това разбиране. От щедрата ръка на този млад завоевател на Индия един умен човек можете да измъкне много. Господин фон Имхоф рисуваше с туш и четка миниатюрите си и не облекчаваше положението на другия. Нужни бяха дълги и многословни предварителни взаимни проучвания, докато най-сетне мистър Хейстингс и мистър Имхоф можеха недвусмислено да изложат възгледите си. Тогава наистина се оказа, че те не са непримирими. По паричните въпроси мистър Хейстингс бе също тъй великодушен, както мистър Имхоф — по въпросите на чувствата.

Същата нощ баронът има разговор с Мариане. Отначало Карл Адам поиска да се покаже светски човек, скептичен и циничен, но не

успя напълно. Месестото му лице изглеждаше печално и състарено, а Мариане го обичаше много. Тя се опита да обърне на шега цялата история и дълго се смя, като показваше ситните си зъби. Но и на нея не ѝ се удаде. Накрая се разплака. Това бе за втори път през дългия им съвместен живот, когато Карл Адам я виждаше да плаче; защото — изключение за тази сантиментална епоха — тя не обичаше сълзите. Този път тя толкова плака, че цялата възглавница се измокри. Мъчеше се да заглуши риданията си с възглавницата, но малкият Карл се събуди, закапризничи, поиска лимонада, вдигна шум и съседите се оплакаха.

След това взеха решение още от първото пристанище, на което спреше корабът, да изпратят в Нюрнбергския съд молба за развод от брачната двойка Имхоф, а съпрузите да останат в Мадрас или в някое от седалищата на мистър Хейстингс дотогава, докато пристигне от Германия решението за развод. На мистър Хейстингс остана задължението да се погрижи за издръжката на семейната двойка съобразно с ранга ѝ, тъй като при новото положение мистър Имхоф не можеше да изпълни първоначалния си доходоносен план с миниатюрите. След разтрогването на брака мистър Имхоф трябваше да се върне в Германия, а малкият Карл да остане при майка си.

Постигнали това споразумение, брачната двойка Имхоф, малкият Карл и мистър Уорън Хейстингс заживяха на борда като сговорно семейство. Господин фон Имхоф се примири със съдбата. Но не и останалите тридесет и девет пасажери. Най-малко генералшата Клейвъринг. Сега тя се отнасяше към господата Имхоф и Хейстингс също тъй ледено, както преди към мисис Имхоф.

2.

Изминаха обаче шест години, докато бракът бъде разтрогнат. През това време Уорън Хейстингс стана губернатор на Бенгалия и Първи генерал-губернатор на Британска Индия. Завладя Индия напълно. Пълнеше касите на компанията. Сломи злостната и упорита съпротива на съветниците, които Лондон му бе натрапил. За тази цел нареди да окачат на въжето предводителя на туземците. По същата причина изстребваше един смел народ, който му бе симпатичен, в полза на друг, който го отвращаваше с малодушието си. Строеше пътища. Подпомагаше гладуващите. Беше справедлив и несправедлив като реката Ганг.

Мариане Имхоф стоеше до нето и не разбираше нищо от всичките тия събития. В Калкута тя живееше царски, обличаше се елегантно и разнообразно, харчеше хиляди фунта, караше местните князе и големци да ѝ правят подаръци, които те злобно, ала безкрайно раболепно полагаха в нозете ѝ, смееше се и показваше ситните си зъби, чувстваше превъзходството си над Хейстингс и го обичаше, говореше лошо английски и не научаваше нищо ново, а пък Хейстингс намираще всичко у нея прекрасно. Дългата ѝ шия измършавя, чертите ѝ се изостриха, а малкият Карл стана недодялан, шумен и неприятен хлапак.

Тъкмо когато мистър Хейстингс смело, гениално и противозаконно бе сломил съпротивата на тримата си противници в Индийския съвет, пристигна разрешението на Нюрнбергския съд за развод и Хейстингс можеше да се ожени за мисис Имхоф. Но единият от тримата съветници, които бе сразил, се оказа генерал Клейвъринг. След криво-ляво скърпеното примирие генералът вече не можеше да отсъства от сватбата на губернатора. Два дни преди празненството Клейвъринг се разболя съмнително. Генералшата се извини, че трябва да гледа мъжа си. Но Хейстингс — по настояване на Мариане — в деня на сватбата отиде лично в дома на генерала и с настойчива

любезност го принуди заедно с лейди Клейвъринг да вземе участие в тържеството.

През по-голямата част от живота си Мариане Имхоф бе щастлива. Щастлива беше в Щутгарт, когато натрупалият богат житейски опит барон я прелъсти, щастлива бе, когато той се ожени за нея, щастлива бе, когато за първи път сложи на гърдите си малкия Карл. Щастлива беше, когато на кораба господинът в кафяво се запали по нея, щастлива беше и заради многото, все по-високи върхове в кариерата му. Но най-щастливият ден в живота ѝ беше, когато каменната генералша ѝ поднесе поздравленията си.

Впрочем три дни след сватбата на губернатора генерал Клейвъринг се помина, било защото се бе претоварил, било защото сърцето му се пръсна от яд.

3.

Мариане извести майка си Сузана Шапюзе за своята нова женитба и приложи солиден чек. Писмото замина от Калкута за Плимут и само осемнадесет седмици, след като бе написано, вече бе в ръцете на майката Сузана Шапюзе.

Старата самоуверена дама споделяше донякъде становището на Щутгартския двор, който гледаше с високомерие губернатора на Индия. Индия — това бе някаква менажерия, цирк, а губернаторът ѝ — кръстоска между бакалин и звероукротител. Такова нещо малко би могло да импонира в Щутгарт. Когато десет месеца след изпращането на писмото Мариане получи отговора на майка си, намери в него сърдечни благопожелания, но и загрижената оценка, че и този път на Мариане не се е паднало малиновото гърне. А под „малиново гърне“ разбираха гърне с малиново сладко, каквото във Вюртемберг приготвяха особено вкусно.

4.

Сър Уорън Хейстингс, седемдесет и три годишен, противно на модата облечен със скромен кафяв жакет, крачеше сам из грижливо поддържания парк на имението си Дейлсфорд. Беше ранна юнска утрин, сред просторните насаждения над приветливото езеро се издигаше Дейлсфорд хаус — бял, тих и достолепен. Прислугата тъкмо се раздвижваше. Старият господин се радваше как добре вървят някои растения, които бе пренесъл тук от Бенгалия, съжаляваше, че други — например дървото „личи“, доставено с много труд от Мадрас — очевидно тук нямаше да дадат плод. Наведе се, за да прочете ботаническото название на дървото, акуратно отбелязано на една табелка: *Nephelium Litchi*.

Слънцето бавно възлизаше над дърветата. Той се отправи към трапезарията. Там бе сервирано за трима. Наби му се в очи едно грубо, сиво гърне, каквито не произвеждаха в Англия. Навярно гърнето бе определено за гостенката, която бе пристигнала предния ден.

Ето че и тя се появи — някаква престаряла дама. Придружаваше я Мариане и Хейстингс я поздрави с безкрайно уважение. Това бе майката на Мариане.

Да, старата баронеса Сузана Шапюзе най-последно бе поела пътя от Щутгарт до Дейлсфорд. Не беше виждала дъщеря си, откакто тя се пресели някога в Нюрнберг с Карл Адам фон Имхоф. Слушала бе наистина много и чудесни неща за нейната съдба. Сегиз-тогиз дори получаваше съвсем веществени доказателства за живота на Мариане — чекове и пари в брой. Но тя си оставаше все така скептична по отношение на чуждата, дива страна, в която живееше Мариане, и не позволяваше да я смаят с нещо толкова двусмислено като един губернатор на Индия. Едва когато дъщеря ѝ стана господарка на Дейлсфорд, тя бе склонна да признае, че бракът ѝ с този мистър Хейстингс все пак може би не е неравен. Тъй че сега, след тридесет и пет години, седемдесет и седем годишната дама се нареди да види своя никаквец-зет.

Междувременно в Индия Мариане бе живяла в резиденцията като кралица. На губернатора бе създала множество трудни за уреждане неприятности с думите и делата си, които той намираще очарователни, а когато положението ставаше съвсем лошо, оправдаваше я с нейния несъвършен английски. После заради здравето си тя бе заминала за Лондон преди мъжа си. Там бе срещнала и други генералши Клейвъринг, които гледаха накриво съмнителната „разведеница“, и с всеотдайност се бе посветила на задачата да изправи кривите погледи. Толкова бе заета с това, че когато след завръщането си генерал-губернаторът бе обвинен в парламента заради дейността си в Индия, тя почти не забеляза нищо от гигантския съдебен процес. Пръснала бе много пари, защото подпомагаше с щедра ръка многобройните си чичовци и лели, племенници и племеннички, братовчеди и братовчедки, разбира се, и бившия си мъж, барон фон Имхоф, който сега, оженен повторно, странстваше из Германия и Австрия. На сина си Чарлз — дебел, червендалест и недодялан човек — бе подготвила блестяща кариера. Впрочем и тук, в Дейлсфорд хаус, тя не говореше по-малко развален английски, отколкото на „Дюк ъв Графтън“ и правеше същите грешки, поправяни с любов от сър Уорън.

Мариане доведе майка си до масата за закуска. Старата дама гледеше благосклонно езерото и парка. После седна, доволно плъзна поглед по масата и се сепна, когато зърна грубото гърне. Размисли за миг, после избухна в сърдечен смях. Това бе гърне с малиново сладко, истинско, неподправено „малиново гърне“ от Вюртемберг.

И тъй седяха тримата, Хейстингс пиеше чай, Мариане и старата баронеса — кафе. Двете дами с усмивка си подаваха „малиновото гърне“, с усмивка си вземаха от него. Мариане бе доставила гърнето от Щутгарт не без усилие; но не каза нищо за тия затруднения. Не беше необходимо. За много други неща обаче си побъбриха двете дами на своя звучен швабски.

Сър Уорън намираще милата, благословена майчица на жена си чудесна. За жалост само не можеше да проумее нито дума от онова, което тя казваше; защото тя говореше единствено немски, а немският бе сред малкото езици, които той не разбираше. Все пак се вслушваше старателно, любезно усмихнат, щастлив.

Мама Шапюзе остана само четири дни. Сетне сър Уорън я отведе на кораба и се погрижи тя да има всякакви удобства. Изпълнен с

уважение, усърден, за жалост само лишен от възможността да размени с нея и една дума.

Дълго гледа след кораба. По обратния път за дома се отби в Лондон, в търговската къща на Източноиндийската компания, за да изкаже мнението си на вещо лице по едно важно дело. Съкрати колкото се може разговора, защото копнееше да чуе в Дейлсфорд гласа на жена си.

1929

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.